MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

EU:n hinta jokaiselle suomalaiselle on noin sata euroa vuodessa, sosiaaliturvamme hinta 10 520 euroa. **JORMA POKKINEN POHTII AAMULEHDESSÄ MIKSI EU EI KIINNOSTA.**

Kunnilla turha lausuntokierros

Kunnat jättivät viime torstaina valtiovarainministeriölle lausuntonsa koskien uutta kuntarakennelakia. Määräaikaan mennessä 298 kuntaa antoi lausuntonsa.

Asian sekavuutta kuvastaa se, että kuntarakennelaki on vain osa suurempaa uudistusvyörytystä. Muita samaan aikaan uudistettavia asioita ovat kuntien valtionosuus- ja rahoitusjärjestelmän uudistus, kuntalain kokonaisuudistus, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki (sote) sekä kuntien tehtävien arviointi.

On tietenkin hyvä, että valtiovalta kuuntelee kuntia näin suuressa uudistushankkeessa. Pelkkä kuunteleminen ei kuitenkaan riitä, vaan pitäisi myös kuulla. Nyt vaikuttaa siltä, että lausuntokierrokset ovat vain arvoton ja turha näytelmä. Ei ole mikään ihme, että kuntapäättäjät ovat turhautuneita.

Vajaa vuosi sitten hallituksen ministerit kiersivät maakunnissa kuuntelemassa kuntien mielipiteitä uudistuksesta. Silloin kunnat toivoivat toista kuulemiskierrosta erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä.

Lausuntokierros on nyt ohi, mutta asiantuntijoista koostuva sote-työryhmä ei ole vieläkään jättänyt raporttiaan. Se piti kylläkin jättää vajaa pari viikkoa sitten, mutta ministerit peruivat julkistuksen. Kokoomuslaisen peruspalveluministerin Paula Risikon mielestä sote-alueista voidaan päättää vasta kuntauudistuksen jälkeen.

Hallituksella on kiire saada kuntauudistus ja siihen liittyvät muut uudistukset valmiiksi kuluvan hallituskauden aikana. Kuntien kuulemisen onttous näkyy myös siinä, että hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä käsittelee kuntien antamia lausuntoja jo puolentoista viikon kuluttua. Kuntarakennelaki on tarkoitus antaa eduskunnalle huhtikuussa.

Kiirettä riittää myös kunnissa. Niiden pitää ilmoittaa tämän vuoden marraskuun loppuun mennessä, keiden kanssa ne aikovat selvittää kuntaliitosta. Ensi vuoden huhtikuun alussa näiden selvitysten ja niistä seuraavien esitysten pitäisi olla valmiina.

Petäjäveden kunnanjohtaja Teppo Sirniö ihmettelee hallituksen kiirettä. Hänen mielestään kuntien kuulemiset ovat jäänee muodollisuudeksi. Sirniö ei ole koskaan nähnyt näin huonoa ja röyhkeää lainvalmistelua. (MT 8.3.)

Kuntien edustajien mielipiteet voidaan tietenkin ohittaa, koska heidän katsotaan

Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää kuvaa kuntauudistuksen poliittista ohjausta harrastelijamaiseksi.

puhuvan omassa asiassaan ja omista paikoistaan. Vähintäänkin yhtä kovan tuomion uudistushankkeille antavat kuitenkin myös maan johtavat oikeusoppineet.

Suomen johtaviin valtiosääntöoikeuden ja perustuslain asiantuntijoihin kuuluva Kaarlo Tuori sanoo tämän lehden haastattelussa, että kuntarakennelakiluonnos on ”poliittisesti linjattu toivomuskokoelma”, joka ei edusta hyvää lainsäädäntöä. Hän ihmettelee, miksi maakunnallinen itsehallinto ei hallitukselle kelpaa.

Helsingin yliopiston hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää harmittelee, että päätös sairaanhoitopiirien lopettamisesta tehtiin ennen kuin järkevää sote-rakennetta on selvitettykään. Mäenpään mielestä näin suuri uudistus edellyttää paitsi painavaa asiantuntemusta, myös hyvää poliittista ohjausta. Nyt poliittinen ohjaus on ollut Mäenpään mukaan varsin poukkoilevaa ja harrastelijamaista. (Polemiikki-lehti 8.3.)

Kuntien ja asiantuntijoiden mielipiteistä huolimatta hallitus on luvannut ajaa kuntauudistuksen ja siihen liittyvät muut uudistukset maaliin.

On selvä, että ainakin jonkinlaisen uudistuksen hallitus runnoo kasaan, koska peliin on laitettu koko hallituksen arvovalta ja uskottavuus. Niiden hintana maksettava täydellinen kaaos ja sekaannus kuntakentällä on suhteettoman kova hinta.

Lakiluonnos on poliittisesti linjattu toivomuskokoelma.

Takaperoista kehitystä

Valtion taloudellinen tutkimuslaitos Vatt on tutkinut valtion virastojen ja laitosten alueellistamisen vaikutuksia paikallistalouteen. Vattin selvityksen mukaan valtion työpaikkojen määrämuutoksilla ei ole ollut uusilla paikkakunnilla tilastollisesti merkitsevää vaikutusta yksityisen sektorin työpaikkoihin.

Tämä tarkoittaa sitä, että valtion viraston siirtäminen paikkakunnalle ei ole lisännyt muiden työpaikkojen määrää. Yleensä uudet työpaikat piristävät paikkakunnan taloutta. Jokainen uusi työntekijä sekä syö että asuu ja luo siten uutta kysyntää.

Vatt onkin ehkä tutkinut työpaikkojen kerroinvaikutuksia väärässä päässä. Oikea tutkimusalue olisi ollut pääkaupunkiseutu.

Alueellistaminen on ollut niin heiveröistä, että valtion työpaikkoja on valunut itse asiassa koko ajan väärään suuntaan – maakunnista Helsinkiin. Valtion laitokset ja yritykset ovat keskittäneet toimintaansa yhä enemmän pääkaupunkiseudulle. Työpaikkojen virta maakuntiin on ollut paljon vähäisempää.

Tilastokeskuksen lukujen mukaan esimerkiksi Kainuu on menettänyt vuosina 2000–2010 peräti 17 prosenttia alueellaan olevista valtion työpaikoista. Jos työpaikkojen menetykset lasketaan vuodesta 1995 alkaen, Kainuu on menettänyt peräti 33 prosenttia valtion työpaikoista.

15:n viime vuoden aikana Kainuusta lähti 1 100 työpaikkaa. Samaan aikaan valtion työpaikat lisääntyivät Uudellamaalla 4 100 työpaikalla.

Alueellistaminen on siis koko ajan toiminut väärin päin. Ei ihme, että kertoimet ovat heikkoja.

Vattin olisikin syytä seuraavaksi tutkia sitä, miten suuri lasku tästä keskittämisestä on kansantaloudelle aiheutunut.

VIERASYLIÖ

Metsäsektorin yhteistyöllä parannetaan puuhuollon edellytyksiä

Julkisuudessa käyty puumarkkinakeskustelu on ollut viime aikoina tunteikasta ja pintapuolista. Kokonaiskuva ja puumarkkinoiden kehityssuunta on hämärtynyt.

Ei ole sattumaa, että Suomeen ei ole investoitu vahvasti viime vuosina tai että esimerkiksi Suomen sahatavaran tuotannon supistuessa kilpailijamaat ovat lisänneet tuotantoaan.

Ongelman ydin piilee investointiympäristön vetovoiman puutteessa ja koko arvoketjun heikossa kilpailukyvyssä. Tilannetta on parannettava kehittämällä kaikkia arvoketjun osa-alueita, kuten puuhuoltoa, tehdastuotantoa, tuotelogistiikkaa ja -innovaatioita sekä myyntiä ja markkinointia.

Puuhuollon näkökulmasta keskeisiä asioita ovat tehtaiden kilpailukykyiset puukustannukset sekä tasainen puun saannin varmistaminen. Puumarkkinoiden toimivuutta on parannettava ja logistiikkaa tehostettava.

Ketteryys on markkinoilla valttia

Puumarkkinoiden toiminnan parantaminen voidaan jakaa karkeasti kahteen tekijään – markkinoiden rakenteiden kehittämiseen sekä toiminnalliseen kehittämiseen.

Näillä on luonnollisesti yhteys toisiinsa. Metsien omistusta on ohjattava ammattimaisesti metsätaloutta harjoittaville ja metsiä on hoidettava aktiivisesti. Myös metsälörakennetta on eheytettävä.

Toinen tärkeä kehityskohde on kannustaa passiivisempia metsänomistajia hyödyntämään metsiensä taloudellinen arvo. Esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen metsätalouden edistämiseen varatut resurssit tulee kohdentaa ensisijaisesti passiivisten metsänomistajien aktivointiin.

Puumarkkinat toimivat vain, jos pyörät pyörivät kaikissa markkinatilanteissa. Tämä edellyttää, että puumarkkinat sopeutuvat nopeasti lopputuotemarkkinoiden muutoksiin. Kilpailukyky syntyy joustavuudesta ja ketteryydestä joustaa.

Ongelmia syntyy, mikäli tuotanto joustaa raaka-aineen hinnan sijaan. Tällöin on riskinä rakenteellinen kilpailukyvyttömyys, joka siirtää kotimaista tuotantokapasiteettia kilpailijamaihin pitkällä aikavälillä.

Esimerkiksi sahateollisuudessa näin on jo Suomessa käynyt.

Markkinainformaatiota on tuotettava lisää

Suomalainen teollisuus ei kestä maailman korkeimpia raaka-ainekustannuksia.

Markkinainformaation lisääminen on tärkeää, jotta myös raaka-aineen hintaodotukset ovat realistisia. Pelkästään maamme sijainti sekä puun rungon pienempi ja saantoa heikentävä keskikoko aiheuttavat meille kilpailukyvyllisen takamatkan.

Sen lisäksi teollisuuden kustannukset uhkaavat kohota jatkossa rikkidirektiivin ja muiden lisäkustannusten, kuten kaavaillun windfall-veron vuoksi.

Puumarkkinoista tuotettavaa informaatiota on lisättävä ja kaupankäyntiympäristöjä on kehitettävä, jotta kysyntä ja tarjonta kohtaavat nykyistä paremmin ja kustannustehokkaammin.

Esimerkiksi Metsäntutkimuslaitoksen kokoamaan ainespuun valtakunnalliseen hintatilastointiin tulee osallistua Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten lisäksi myös muut puukauppaa tekevät tahot, mukaan lukien metsähoitoyhdistykset.

Lisäksi sähköisen kaupankäyntiympäristön eteneminen raakapuulle ja metsäpalveluille tulee varmistaa.

Helmenä parhaillaan käytävässä puumarkkinakeskustelussa on ollut PTT:n Pasi Holmin näkemys. Hänen mukaansa metsätalouden kannattavuuden parantamisen

Metsäsektorin on itse määriteltävä, mitä ammattimainen metsänomistus tarkoittaa.

fokus tulee olla puun kantohinnan sijaan koko ”puuntuotantokoneiston” tehokkaan toiminnan varmistamisessa aktiivisen metsänhoidon sekä -käsittelyn muodossa.

Suomi tarvitsee Holmin näkemyksen mukaista toimintaotetta ja sitä tukevia päätöksentekotyökaluja.

Puuhuollon logistiikan kannalta on tärkeää edistää jo poliittisessa valmistelussa olevia rautatiekuljetusten terminaali-investointeja sekä raskaiden ajoneuvojen mittojen ja massojen muutoksien toteutumista. Näillä on keskeinen vaikutus puuhuoltomme kustannustehokkuuteen sekä suomalaisen metsäteollisuuden kilpailukykyyn.

Suomalaisen metsäteollisuuden arvoketjussa ei ole varaa pysäyttää yhdenkään osa-alueen kehitystä. Jos näin tapahtuu, voimme syyttää itseämme tuotannon siirtyessä muualle.

Ala tarvitsee kaikkia toimijoita

Kun suunta puuhuollon kehittämiseksi on hahmotettu, on rakennettava sen toteutus.

Metsäsektorin on itse määriteltävä, mitä esimerkiksi ammattimainen metsänomistus oikeasti tarkoittaa, jotta sitä voidaan edistää ja viedä konkreettisesti eteenpäin. Tähän työhön haastan metsäsektorin muut toimijat täysillä mukaan.

Kyse ei voi olla yhteiskunnan tulonsiirrosta metsänomistajille. Sen sijaan Suomessa on tarjottava kannustimia ja työkaluja kannattavan ammattimaisen metsätalouden harjoittamiseksi, jos sen edellytyksenä olevat keskeiset ja yhteiskuntaa hyödyttävät kriteerit täyttyvät.

Kehitys edellyttää myös innovatiivista ja herättelevää keskustelua.

Peräänkuulutan lisää avarakatseisuutta ja suvaitsevaisuutta kaikille uusille ajatuksille metsäpoliittisessa keskustelussa. Se auttaa kehittämään ideoita toteutuskelpoisiksi ja toimintaa parantaviksi päätöksiksi sekä lisää kotimaiseen puuhun perustuvia investointiedellytyksiä.

Paras tae uusille investoinneille on kilpailukykyinen toimintaympäristö.

TOMI SALO
Kirjoittaja on metsäjohtaja Metsäteollisuus ry:ssä.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

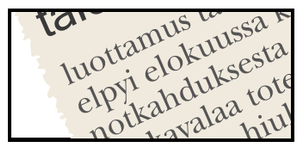

Puuta kivihiilen tilalle

Kaleva ihmettelee Suomen energiapolitiikkaa ja muistuttaa metsäenergian mahdollisuuksista.

”Sateisista kesistä ja pitkittyneistä lupaprosesseista syntynyt turvepula on johtamassa siihen, että turvevoimaloissa varaudutaan käyttämään kivihiiltä.

Seurauksena on korotuksia kaukolämmön hinnoissa ja menetyksiä kotimaisissa työpaikoissa. Yksi keino ratkaista asia on nopeuttaa luvitussuman purkamista.

Tuontikivihiilen käytön kasvattaminen kuulostaa joka tapauksessa oudolta. Miten on mahdollista, että Suomeen kannattaa rahdata kivihiiltä, öljyä ja eukalyptusta, kun omista metsistä ja pelloilta on saatavilla roppakaupalla bioenergiaa?

Tarjolla on kotimaista, uudelleenkasvatettavaa raaka-ainetta, josta saadaan metsähaketta, energiapuuta, pellettiä, kierrätyspuuta ja biomassoja.

Suomi kehuu olevansa maailman johtavia maita uusiutuvien energialähteiden ja bioenergian hyödyntämisessä. Uusiutuvien energiamuotojen runsaudesta huolimatta vain neljännes Suomen koko energiankulutuksesta ja sähköntuotannosta saadaan uusiutuvilla energiamuodoilla. Uusiutuvista noin 80 prosenttia on bioenergiaa.”

Terveellistä kotimaista

Karjalainen muistuttaa perinteisen pohjoismaalaisen ruokavalion terveellisyydestä.

”Terveyttä edistävän ja jopa palauttavan ruokavalion ainekset ovat niin tavallisia, ettei niitä ole aina muistettu arvostaa: täysjyväleipää, kotoisia marjoja, kasviksia, juureksia, kaalia, palkokasveja ja kotimaisia hedelmiä; vähärasvaisia maitotuotteita, kalaa, riistaa ja siipikarjaa.

Kausivaihtelun palauttaminen ruokapöytään toisi mukavaa vaihtelua moneen ruokapöytään.

Perusasioihin palaamalla sepelvaltimotautiriski ja metaboliseen oireyhtymään liittyvä tulehdus pienenisivät sekä kivennäisaineiden ja vitamiinien saanti lisääntyisi.”

KOLUMNI: JARMO PALOKALLIO

Löytääkö sokea kana kultajyvän?

Filosofi Pekka Himasta on viime aikoina lyöty kuin vierasta sikaa. Eikä ihan syyttä.

Monista on käsittämätöntä, että rahapulassa painiva valtio syytää filosofin puolivillaiseen tutkimushankkeeseen tuosta vaan 700 000 euroa.

Tulilinjalle on joutunut rahoituspäätöksen tutulleen ilman kilpailutuksia junaillut pääministeri Jyrki Katainen (kok.). Hätäisimmät vetävät hankkeen tyyppiesimerkiksi hyvä-veliverkostojen toiminnasta ja vallan väistämättä korruptoivasta vaikutuksesta.

Kataisen kannalta kiusallista on, että hän ei ole ensimmäistä kertaa pappia kyytimässä. Himanen on aiemmin kirjoittanut suurella rahalla visioita eduskunnan piikkiin. Hyödyn niistä korjasi kokoomus.

”Kyse on välittävästä, kannustavasta ja luovasta Suomesta”, tiivisti Himanen eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan tilaamassa selonteossa vuonna 2004.

Katainen nappasi Himasen sloganin vuoden 2007 vaalikampanjaan. Silloin vaalivoitto irtosi ”kannustavaa, luovaa ja välittävää Suomea” vaalivalle puolueelle.

Eivät siis menneet aivan hukkaan veronmaksajien rahat.

Katainen makaa niin kuin on pedannut.

jarmo.palokallio@maaseuduntulevaisuus.fi

Vanha menestys saattaa selittää, miksi Himanen sai myytyä uuden ideansa pääministerille. Muille Himaselta suurella rahalla tilattua raporttia on huomattavasti vaikeampi perustella.

Annetaan Himaselle kuitenkin mahdollisuus. Hänen määränpäänsä on kunnianhimoistakin kunnianhimoisempi.

Himasen tavoitteena on muuttaa yhteiskunnan ja talouden rakenteet aina ihmisten ajattelua myöten. Nykyisen tilalle filosofi rakentaa kestävän kasvun mallin, joka varmistaa hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden.

Kuulostaa suuruudenhullulta. Ja sitä se onkin.

Himasen rahkeet eivät moiseen riitä. Jos riittäisivät, uudesta tiestä kannattaisi mukisematta maksaa siitä pyydetty hinta.

Suurin ongelma on, että nykymenon muuttaminen edellyttäisi käänteentekeviä ja uusia ajatuksia.

Himasen Sininen kirja tyytyy suurelta osin kierrättämään vanhaa. Parhaimmillaan hän onnistuu pitämään tekstin kansantajuisena.

Turhan usein konkretia kuitenkin pettää ja tuloksena on komealta kuulostavia, mutta vähän antavia lauseita kuten:

”On kehitettävä ja hallittava globaalin arvoverkoston korkean arvonlisän kohtia ja sitten verkostoiduttava entistä järjestelmällisemmin arvoverkoston nousevien markkinoiden kanssa.”

Himasen varsinainen sanoma on, että kestävä talous ruokkii kestävää hyvinvointia, joka mahdollistaa ekologisen kestävyyden.

Ajatus ei ole hänen omansa. Himasen panos on tuon itseään ruokkivan kierteen reunaehtojen pohtimisessa.

Siitä Katainen maksoi liikaa. Etenkin kun tämän kohun jälkeen kokoomus tuskin kehtaa nostaa Himasen esiintuomaa teemaa vaaliaseekseen.

Suurin kohu on toistaiseksi liittynyt Himasen ja Kataisen väliseen kytkentään ja selonteon kilpailuttamatta jättämiseen. Perussuomalaiset ovat vieneet asian niin pitkälle, että se alkaa muistuttaa Kataisen työpaikkakiusaamista.

Siltä osin Katainen makaa niin kuin on pedannut.

Vähemmälle huomiolle on jäänyt, miten Kataisen johtama valtioneuvoston kanslia ajoi myös Suomen Akatemian, Tekesin ja Sitran mukaan hankkeeseen.

Hankkeen ruodinta saattaa noloon valoon vallanpitäjien ja tutkimuksen harjoittajien suhteen.

Aiemmin itsenäisyyttään on vaalinut etenkin Suomen Akatemia. Nyt korkeatasoista tutkimusta vaalinut tieteenahjo osoittautui puudeliksi, joka tekee mitä pääministeri käskee.

Akatemia päätti rahoittaa Himasen hanketta ilman asiaankuuluvia selvityksiä.

Tiedemaailma heräsi vasta jälkikäteen ihmettelemään Himasen tieteellisiä ansioita tai niiden puutetta.

Jatkon kannalta käynnissä oleva ryöpytys on kaikille hyväksi. Siitäkin huolimatta, että Himasen ja Kataisen paheksunta on jo muuttunut eduskunnassa käytäväksi näytelmäksi.

Kannattaa silti muistaa, että menestyvä kansakunta tarvitsee myös filosofeja. Suurimman osan ajasta filosofit muistuttavat sokeita kanoja, mutta silti ne osuvat välillä kultajyviin, joita yhteiskunta tarvitsee.

Kohua ei siksi kannata pelästyä liikaa, vaan filosofeja voi ja pitää käyttää jatkossakin selontekojen laadintaan. Tosin nykyistä järkevämmällä hinnalla.